

ЗВЕРНЕННЯ
депутатів Запорізької міської ради до Верховної Ради України та Кабінету
Міністрів України

Запоріжжя є одним з найбільш урбанізованих, індустріальних та екологічно ускладнених міст України. Екологічна ситуація в м.Запоріжжя формувалася протягом тривалого періоду за рахунок використання ресурсо- та енергоємних технологій. Ці та інші чинники призводять до забруднення атмосферного повітря, водних ресурсів, земель, накопичення відходів.

Основний внесок у забруднення атмосферного повітря міста вносять промислові підприємства, викиди яких становлять 60 – 80% від загального валового викиду забруднюючих речовин. Значний внесок до 40%, вносять викиди автотранспорту, частка викидів якого в загальному валовому викиді щорічно зростає.

Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (без урахування вуглецю діоксиду) за даними Головного управління статистики у Запорізькій області за 2018 рік склали 71,3 тис. тонн.

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста проводяться Запорізьким обласним центром з гідрометеорології та Державною установою «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України».

За даними досліджень ДУ «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України» у зоні житлової забудови під факелом викидів промислових підприємств у 2018 році виконано 1191 дослідження стану атмосферного повітря. Перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин виявлено у 211 випадках, що складає 17,7% від загальної кількості проб. Перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у 2018 році були зафіксовані по пилу, фенолу, азоту діоксиду, сірководню та сірководню.

За даними спостережень за якістю атмосферного повітря, які проводяться Запорізьким обласним центром з гідрометеорології на 5-ти стаціонарних постах, у 2018 році середньомісячні концентрації по місту перевищували ГДК в 1,8 раз по двоокису азоту, в 1,99 раз по фенолу і в 1,47 раз по формальдегіду.

Екологічна ситуація в місті погіршується кліматичними особливостями регіону та існуючою забудовою, коли основний промисловий вузол з усіх боків оточений житловими районами.

Екологічні проблеми, що існують у місті, є доволі складними у вирішенні.

Відповідно до діючого законодавства, повноваження місцевих органів влади є значно обмеженими у цій сфері.

Так, з 2011 року, згідно з чинним законодавством, право видачі дозволу

на викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря зі стаціонарних джерел для підприємств – основних забруднювачів було передано Мінприроди. Як наслідок, при видачі дозволів на викиди не враховується думка місцевих органів влади та громади.

Враховуючи вищевикладене, пропонуємо внести зміни до Закону України «Про охорону атмосферного повітря» в частині повернення функції видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами промислових підприємств в регіони.

Також, пропонуємо внести зміни до Закону України «Про охорону атмосферного повітря» в частині зобов'язання суб'єктів господарювання встановлювати автоматизовані прилади контролю на стаціонарних джерелах викидів з метою здійснення оперативного контролю за викидами на джерелах, у тому числі і під час виконання заходів при настанні несприятливих метеоумов, а також для оперативного інформування громадськості.

Наразі, відповідно до законодавства, процедура проведення позапланових перевірок підприємств суттєво ускладнена та обмежені їх підстави. Так, підставою для здійснення позапланових заходів є звернення фізичних та юридичних осіб про порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства. Але ж позаплановий захід у цьому разі здійснюється тільки за наявності згоди центрального органу виконавчої влади на його проведення.

Таким чином, контролюючі служби проводять позапланові перевірки підприємств за наявності згоди центрального органу виконавчої влади. Очікування погодження затягують терміни розгляду порушень та не дають можливості оперативно реагувати на скарги громадян.

Враховуючи зазначене, пропонуємо внести зміни до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» в частині спрощення процедури проведення позапланових перевірок дотримання вимог природоохоронного законодавства, зокрема проведення рейдових перевірок.

5 вересня 2019 року набрала чинності постанова КМУ від 14.08.2019 №827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря», якою затверджено Порядок здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря. Але постанова вимагає затвердження низки нормативних актів державного значення для забезпечення повноцінного впровадження нового Порядку здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, а також створення та функціонування інформаційно-аналітичної системи даних про якість атмосферного повітря.

Враховуючи зазначене, пропонуємо прискорити прийняття на загальнодержавному рівні низки законодавчих та нормативно-правових актів щодо здійснення моніторингу складових довкілля відповідно до імплементації стандарту і моделі ЄС та на виконання Угоди про асоціацію Україна-ЄС.

Бюджетним кодексом України передбачений розподіл екологічного податку та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності: державний бюджет – 45%, обласний бюджет – 30%, місцеві (сільські, селищні, міські) бюджети – 25%.

Такий механізм розподілу не враховує необхідності впровадження низки заходів на регіональному та місцевому рівнях відповідно до комплексних і цільових природоохоронних, а також інших програм, що містять екологічну складову.

Таким чином, існуючі надходження екологічних платежів до місцевих бюджетів, недосконалість діючого механізму економічного природокористування, відсутність належної державної підтримки призводить до зменшення доходної частини місцевих фондів.

Враховуючи викладене, пропонуємо внести зміни до Бюджетного кодексу України та ст.46 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» де передбачити надходження екологічного податку до місцевих (сільських, селищних, міських) бюджетів – 100%, що дозволить підсилити роль місцевого самоврядування в Україні у вирішенні екологічних питань.

Використання коштів екологічного збору, що надходять від підприємств міста, регулюється постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 №1147 «Про затвердження Переліку видів діяльності, які відносяться до природоохоронних заходів» (із змінами).

Однак, зазначений Перелік не враховує низки заходів, вирішення яких є важливим для міста Запоріжжя.

Зокрема, Переліком передбачені заходи з озеленення міст і сіл, але не передбачені заходи з утримання зелених насаджень (роботи з догляду за зеленими насадженнями і т.п.), вимоги щодо виконання яких містяться у Законі України «Про благоустрій населених пунктів».

Також не передбачено придбання машин і техніки для прибирання вулиць населених пунктів для запобігання вторинного пилоутворення та інше.

Враховуючи викладене, пропонуємо внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 №1147 з метою розширення Переліку видів діяльності, які відносяться до природоохоронних заходів.

Наразі, відповідно до Податкового кодексу України, розміри ставки податку за викиди 1 тонни забруднюючих речовин в атмосферне повітря, які є основними складовими забруднювачами повітря м. Запоріжжя (97,8%) складають:

окис вуглецю (74% від загальних викидів по місту) - 92,37 грн.;

оксиди азоту (8,4%) – 2 451,84 грн.;

тверді речовини (7,7%) - 92,37 грн.;

сірчистий ангідрид (7,7%) - 2 451,84 грн.

Ці незначні ставки не стимулюють підприємства до впровадження новітніх технологій виробництва та встановлення сучасного пилогазоочисного обладнання.

Таким чином, з метою досягнення зменшення викидів забруднюючих речовин, які формують валове забруднення повітря м. Запоріжжя, необхідне економічне стимулювання промислових підприємств шляхом збільшення ставок податку за забруднення. Підприємствам має стати не вигідно забруднювати атмосферне повітря.

Враховуючи викладене, пропонуємо внести зміни до Податкового кодексу України в частині збільшення екологічного податку для суб'єктів господарської діяльності, які здійснюють, викиди, скиди забруднюючих речовин та розміщують відходи.

Внесення змін до зазначених законодавчих та нормативно - правових актів, а також прийняття нових, відповідно до імплементації стандарту і моделі ЄС та на виконання Угоди про асоціацію Україна-ЄС, дозволить покращити стан довкілля населених пунктів, шляхом стимулювання промисловості до впровадження найкращих новітніх технологій, а також забезпечити створення та функціонування інформаційно-аналітичної системи даних про якість атмосферного повітря для оперативного інформування громадськості.

Секретар міської ради

Р.О.Пидорич